

BASSÄNGÄGARENS EGENKONTROLL

Tillsynsrapport

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
Mål och avgränsningar	4
1.1.1 Effektmål	4
1.1.2 Projektmål	4
1.1.3 Projektbeskrivning	4
1.1.4 Avgränsning	5
1.2 Tidsplan	5
1.3 Projektbudget	5
2. Arbetssätt	5
2.1 Utbildningsdagar	6
2.2 Inspektioner	6
2.3 Förelägganden	7
3. Resultat	7
3.1 Modell för systemtillsyn	7
3.2 Utbildningsdagar - bassängbad och plaskdammar	8
3.3 Inspektioner och förelägganden - bassängbad	8
3.4 Diskussion - bassängbad	11
3.5 Plaskdammar - provtagningar 2005 - 2006	12
3.6 Diskussion - plaskdammar	13
3.7 Framtida behov	14
4. Projektets målluppfyllnad	14

Sammanfattning

Målet med tillsynsprojektet "Bassängägarnas egenkontroll" var att uppnå höjd kompetens hos verksamhetsutövarna om egenkontroll enligt miljöbalken som i sin tur leder till god hygien och god kemikaliehantering vid stadens bassängbad. Målet var också för Miljöförvaltningen att utveckla en arbetsmodell för systemtillsyn.

Arbetsmodellen för systemtillsyn av bassänger har bestått av utbildning, inspektioner samt förelägganden för att komma till rätta med brister.

Förvaltningen erbjöd utbildningstillfällen för verksamhetsutövarna som driver bassängbad och för parkingenjörer som ansvarar för plaskdammar inom stadsdelsförvaltningar. Två tredjedelar av de bassängansvariga deltog och färre än hälften av de inbjudna parkingenjörerna.

Trettiotvå av totalt sextio bassängbad inspekterades. Av 32 besökta anläggningar visade 31 brister på egenkontroll och meddelades föreläggande med krav på åtgärder. Bristerna var dock inte av allvarlig art.

Miljöförvaltningen tog ett vattenprov från varje plaskdamm. Provresultaten är generellt dåliga och har inte blivit bättre sen 2005. Det tyder på att egenkontrollen är generellt bristfällig.

Arbetsmodellen för systemtillsyn hade effekt på så sätt att de verksamhetsutövare av bassänger som deltagit i utbildningen hade överlag ett bättre egenkontrollarbete än de som inte deltagit. Detta gäller emellertid inte för plaskdammarna där utbildningen inte lett till märkbara förbättringar av provtagningsrutinerna.

1. Inledning

I Stockholms stad finns 110 badanläggningar som är kända av Miljöförvaltningen. Bassängbaden sköts och drivs av kommunala förvaltningar (24) eller av privata verksamhetsutövare (36). De ca 50 plaskdammarna sköts och drivs av 17 av de 18 stadsdelsförvaltningarna (år 2006). Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsynsansvaret över dessa anläggningar.

Miljöbalkens införande 1999 innebar en förändring i rollfördelning mellan verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet. Miljöbalken innebär en tydlig placering av ansvaret för anläggningens miljö- och hälsopåverkan på verksamhetsutövaren. Före införande av miljöbalken och kraven på egenkontroll hade Miljöförvaltningen som uppgift att ta bakteriologiska prov vid alla anläggningar för att försäkra sig att badvatten uppfyller hygieniska krav ställda i lagstiftningen. Det åligger idag verksamhetsutövare att bedriva egenkontroll. I det ingår som en del att göra vattenanalyser. Resultaten av analyserna ska redovisas till miljö- och hälsoskyddsnämnden månatligen.

För att förbättra och tydliggöra verksamhetsutövarnas ansvar startade förvaltningen under 2006 tillsynsprojektet "Bassängägarens egenkontroll". God egenkontroll ger verksamhetsutövaren kunskap om den egna verksamhetens miljöpåverkan och hälsorisker. Myndighetens roll är att utöva tillsyn och kontrollera att egenkontrollen fungerar s.k. systemtillsyn. I systemtillsynen ryms vägledning, inspektion och myndighetsåtgärder såsom förelägganden. Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (§ 45) pekar ut bl.a. bassängbad som särskilt angelägna för kommunerna att bedriva tillsyn på enligt miljöbalken.

Från hygienisk synpunkt är det väsentligt att bakteriekoncentrationen i vattnet alltid är låg. Då är också risken för förekomst av sjukdomsframkallande mikroorganismer liten. De bakterier som analyseras i badvattnet är heterotrofa bakterier och *Pseudomonas aeruginosa*.

Smittorisken vid bassängbad är beroende både av teknisk funktion, kunskap och rutiner hos verksamhetsutövarna, och av badbelastning och badgästernas badbeteende. Därför är underhåll av badanläggningen och hygienrutiner inklusive städning viktiga för att motverka smittspridning.

Mål och avgränsningar

1.1.1 Effektmål

Projektets effektmål har varit att uppnå höjd kompetens hos verksamhetsutövare om egenkontroll enligt miljöbalken samt god hygien och god kemikaliehantering vid stadens bassängbadanläggningar.

1.1.2 Projektmål

Projektmålet har varit att utveckla en arbetsmodell för systemtillsyn av bassänger. Fungerande systemtillsyn leder till att effektmålen nås. Arbetet delades in i tre moment

- genom utbildning och skriftlig information uppmärksamma verksamhetsutövare på kraven som lagstiftningen ställer,
- genom inspektioner kontrollera att anläggningar sköts och drivs i enlighet med myndighetskrav och att genom tillsyn inriktad på stöd för egenkontroll bidra till att hälsorisker vid stadens bassängbad minskar,
- vid behov förelägga verksamhetsutövare att inkomma med uppgifter och/eller vidta åtgärder.

Målet för plaskdammar var att genomföra utbildning och vattenprovtagning.

1.1.3 Projektbeskrivning

Den som har ett bassängbad eller en plaskdamm som är tillgänglig för allmänheten har vissa skyldigheter enligt miljöbalken, bl.a. att ha en god egenkontroll. Syftet är att verksamhetsutövare på egen hand åstadkommer och upprätthåller ett välfungerande miljö- och hälsoskyddsarbete för att minimera riskerna för olägenhet.

Bassängbad är anmälningspliktiga verksamheter och ska utöver det generella kravet på egenkontroll (MB kap 2 och 26 § 19) följa särskilda regler enligt förordning (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll som ska omfatta:

- En fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret.
- Dokumenterade rutiner för kontroll av utrustning.
- Fortlöpande och systematiska undersökningar och bedömningar av risker med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt.
- Att driftstörningar eller liknande händelser meddelas till tillsynsmyndigheten.
- En förteckning över bl.a. kemiska produkter som kan innebära risker från hälso- och miljösynpunkt.

I dagsläget finns vägledning och stöd för bassängägare både i SOSFS 2004:7, "Bassängbad, hälsorisker, regler och skötsel", ett råd från Socialstyrelsen samt en teknisk handbok; "Nya bassängbad, Vattenrening", Handbok, utgiven av Svenska Kommunförbundet i samarbete med Socialstyrelsen. Dessa båda handledningar har utkommit under hösten 2006.

I förvaltningens tillsynsansvar ligger att informera, ge råd, kontrollera efterlevnaden av regler och vid behov förelägga. Syftet är att åstadkomma lagefterlevnad så att risken för ohälsa minimeras. Förvaltningen har utvecklat en arbetsmodell för systemtillsyn som består av utbildning, inspektioner med särskilt framtagen mall för inspektionsrapport (bilaga 3) samt förelägganden för att komma tillrätta med brister hos verksamhetsutövarna.

1.1.4 Avgränsning

Kraven i Socialstyrelsens föreskrift 2004:7 gäller för alla typer av bad såsom bassänger, bubbelpooler, dammar, tankar, tunnor och kar som är till för allmänheten eller nyttjas av många människor.

I denna rapport redogörs inte vilka åtgärder verksamhetsutövarna vidtagit med anledning av förvaltningens inspektion och förelägganden. Skälet till detta är att sista svarsdatum på föreläggandet i flera fall är efter projektslut.

Projektet omfattar inte strandbad. Strandbadtillsynen regleras genom annan lagstiftning.

1.2 Tidsplan

Projektet pågick från 1 februari till 26 november 2006. Avrapportering till Miljö- och hälsoskyddsnämnden planerades till i början av 2007. Tidsplanen för genomförande av projektet har överskridits med en månad p.g.a. att inspektionsarbete och efterföljande myndighetsutövning tog längre tid än planerat.

1.3 Projektbudget

Projektet drevs inom tillsynsområde som ingår i ordinarie arbetsuppgifter och myndighetsutövning.

2. Arbetsätt

I projektgruppen ingick en projektledare och en projektmedarbetare. Gruppen träffades vid behov för att ta fram utbildningsmaterial, dokument och mallar som behövdes vid tillsynsbesöken och skrivelser till verksamhetsutövarna.

Miljöförvaltningen har valt arbetsmetod för systemtillsyn utifrån det uppskattade kunskapsläget om egenkontroll hos verksamhetsutövarna och utifrån den uppskattade risken för badandes hälsa vid projektets start. Information och vägledning har bedömts

nödvändiga både till ansvariga för badbassänger och för plaskdammar för att skapa förutsättningar för verksamhetsutövarna att upprätta eller förbättra egenkontrollen. Alla bassängansvariga har därför inbjudits till utbildningsdagar.

Miljöförvaltningen gjorde sedan ett urval bland badbassängerna som inspekterades och som fick inspektionsrapport och förelägganden om det fanns brister.

Plaskdammarna har inte inspekterats m a p egenkontroll, men ett vattenprov för att kontrollera bakteriehalten har tagits av förvaltningen från samtliga plaskdammar under sommaren. Förvaltningen har ställt krav på omprov om provresultatet legat över gränsvärdet.

2.1 Utbildningsdagar

Med utbildningstillfällena avsåg förvaltningen att ge verksamhetsutövarna en helhetsbild av hur en bassängbadanläggning ska skötas för att undvika framförallt smittorisker men också driftstörningar. En noggrann genomgång gjordes av lagstiftningens krav och av vilken skriftlig dokumentation som bör finnas vid alla bassängbad. För kursprogram, se bilaga 1. Utbildningens upplägg var i stort sett detsamma för verksamhetsutövare till bassängbad som för parkingenjörerna med ansvar för plaskdammar.

Utbildningsdagarna bestod av två tillfällen för halvdagsseminarier den 20 och 21 april 2006 för bassängägarna och ett halvdagsseminarium den 22 februari 2006 för parkingenjörer samt ett uppföljande halvdagarseminarium den 18 oktober 2006 för sistnämnda målgrupp.

Kursutvärdering (se bilaga 2) genomfördes vid varje utbildningstillfälle för att få veta om verksamhetsutövarna ansåg att de fick kunskap i frågor där Miljöförvaltningen ville förmedla information, samt om upplägg av seminariet och material som delades var ett stöd.

2.2 Inspektioner

Miljöförvaltningen valde att förboka inspektionerna. Detta av tre anledningar; inspektionerna krävde förarbete av verksamhetsutövarna (framtagande av dokumentation etc), vi ville försäkra oss om att "rätt" personal fanns på plats och för att inspektionerna tog minst 2 timmar i anspråk på plats.

Privata badanläggningar har prioriterats, i synnerhet de som inte var representerade vid utbildningsdagarna. Några kommunala bad som drivs av Idrottsförvaltningen har också fått inspektioner (4 av 17) samt fyra (av totalt 7 anläggningar) som drivs av SISAB (Skolfastigheter i Stockholm AB). Anledningen till att Idrottsförvaltningens bassängbad prioriterades ned i detta skede är att Idrottsförvaltningen för sina anläggningar arbetat med att upprätta och tillämpa ett mer strukturerat egenkontrollprogram under 2005 – 2006.

Trettiofå av totalt sextio bassängbad har fått inspektioner, d.v.s. drygt hälften.

Inspektionsrapporten som togs fram består av två delar. En del där verksamhetsutövaren redogör för sitt egenkontrollarbete och en inspektionsdel där brister som upptäcktes vid inspektionen noterades.

Vid tillsynsbesöken genomfördes rundvandring på hela badanläggningen (bad, omklädnings- och duschrum, bastu, toaletter, maskinrum och övriga lagerrum) av miljöförvaltningens inspektör tillsammans med driftpersonal vid bassängbadet. Därefter gick miljöförvaltningens inspektör tillsammans med driftpersonal med stöd av inspektionsrapporten igenom driftinstruktioner, manualer, skriftliga rutiner, kemikalieanvändning och övergripande ledningsfrågor för badanläggningen. Efter tillsynsbesöket renskrevs inspektionsrapporten och delgavs verksamhetsutövaren tillsammans med ett föreläggande om att inkomma med uppgifter och/eller vidta åtgärder.

Det åligger stadsdelarna att ta bakteriologiska prover från plaskdammarna när de är i drift. Miljöförvaltningen har tagit ett stickprov per anläggning under somrarna 2005 och 2006. Någon tillsyn i övrigt för att kontrollera egenkontrollen har inte gjorts. Inte heller har någon inspektionsrapport skrivits. En PM med samtliga provtagningsresultat från stadsdelarna skickades till berörda stadsdelsledningar och parkingenjörer inför det uppföljande höstmötet.

2.3 Förelägganden

Med stöd av inspektionsrapporten har det varit möjligt att bedriva en likvärdig tillsyn och att ha samma kravnivå på verksamheterna. Föreläggandet har huvudsakligen utgått från kraven i egenkontrollförordningen och riktlinjer för drift av bassängbad som ställts upp i Socialstyrelsens råd för bassängbad. Verksamhetsutövarna har endast fått föreläggande om åtgärder för de allvarligaste bristerna. Brister av mindre slag finns i inspektionsrapporterna. Det har förutsatts att dessa enkelt löses av verksamhetsutövarna och att de inte utgjort risker för miljö eller hälsa för badande vid anläggningarna.

Miljöförvaltningen har skickat föreläggande till ”ytterst” ansvarig och kopia till driftpersonal.

3. Resultat

3.1 Modell för systemtillsyn

Den sammantagna arbetsmodellen för systemtillsyn på badanläggningarna har bestått i utbildning, inspektioner med särskilt framtagen mall för inspektionsrapport samt förelägganden för att komma tillrätta med brister hos verksamhetsutövarna. Delarna i arbetsmodellen har successivt omarbetats och förbättrats under projektets gång.

3.2 Utbildningsdagar - bassängbad och plaskdammar

Inbjudan skickades till 38 verksamhetsutövare och av dessa deltog representanter från 25 verksamheter, dvs. två tredjedelar. Vid utvärderingen av utbildningstillfällen framkom önskemål om seminarium/informationsmöten där deltagarna kunde ställa frågor och dela erfarenheter med varandra. Kursutvärderingen visade att nästan samtliga var nöjda och att Miljöförvaltningens mål med utbildningsdagarna uppnåts. De verksamheter som inte var representerade vid dessa tillfällen fick allt kursmaterial tillsänt sig.

Alla parkingenjörer vid stadsdelarna med ansvar för plaskdammar blev kallade till utbildningsdagen den 22 februari 2006. Av 17 stadsdelar var 8 representerade dvs. färre än hälften. Även denna kursutvärdering visade att nästan samtliga var nöjda och att Miljöförvaltningens mål med utbildningsdagen uppnåts. De närvarande parkingenjörerna åtog sig att förmedla information till frånvarande kollegor från stadsdelsförvaltningar som inte var representerade.

Provtagningsresultat från somrarna 2005 och 2006 sammanställdes i en PM till respektive stadsdelsförvaltning. På uppföljningsmötet den 10 oktober 2006 diskuterades resultaten och erfarenheter från sommaren. Förvaltningen påpekade än en gång vikten av egenkontrollarbete och att tillsyn kommer göras under 2007. Vid detta tillfälle var 10 av 17 stadsdelsförvaltningar representerade vid mötet.

3.3 Inspektioner och förelägganden - bassängbad

Trettio två inspektioner genomfördes. Tabellen är en sammanställning av brister som summerats från påpekanden i föreläggandena samt andra mindre avvikelser noterade i inspektionsrapporterna. I tabellen ingår inte kontrollpunkter om exempelvis avfallshantering, ventilationskontroll, bullerfrågor och resurshushållning.

Tabell 1. Resultat från inspektioner av bassängbad

Symbol	Egenkontroll	Inga anmärkningar (antal)	Anmärkningar (antal)
A	Fastställd dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret	12	20
B	Skriftlig riskbedömning	15	17
C	Skriftlig anvisning för hantering av avvikelser	22	10
D	Skriftlig instruktion för provtagning och provhantering	23	9
E	Skriftlig instruktion för drift av anläggning (rening, dosering, avblödning/cirkulation, mätning, kalibrering etc)	26	6
F	God teknisk kunskap om anläggningen	22	10
G	Journalföring teknisk drift tillräcklig	20	12
H	Journalföring provtagning tillräcklig	32	
I	Säkerhetsdatablad för riskklassificerade kemiska produkter	27	5
J	Kemikalieförteckning	4	28
K	Säker lagring av kemiska produkter	14	18
L	Förebyggande legionellakontroll	32	
M	Skyltning om att duscha innan bad	21	11
N	Skriftliga städrutiner	14	18
O	Renhet vid inspektion	32	
Q	Analys utförs enligt SOSFS 2004:7	27	5
P	Analysvärden - resultat	26	6
R	Slitna miljöer*	27	5

* Med slitna miljöer menas sådant som kan utgöra risk för miljö och hälsa, ex synliga fuktskador.

Tabell 2. Anmärkningar på bassängbadanläggningar

Badanläggning	Brister	Badanläggning	Brister
SATS AB Vasagatan	A, D, E, F, G, J, K, P	SISAB, Bredängsskolan	B, C, G, I, J, K, M, N, Q, R
Svedmyra Badet	A, J, K, N, P	Vällingbyhallen	J, K, M, P
DN/EX Tryckeri AB	C, N	Skärholmens simhall	M
Sveriges Riksbank	A, B, F J, M, N,	Bromma sjukhus	B, F, J, N,
GIH Badet	A, B, F, J, M, R	Liljeholmsbadet	
Swedbank	J, K, M, N	Engströms Hälsoutveckling AB	J, K, N
Clarion Hotell Stockholm	A, F, G, J, M, N	Stockholms simskola Agnegatan	A, C, D, E, K, N, R
Forsgrenska Badet	A, C, D I, J, K, N, P	Sturebadet	A, B, C, F, I, J, K, N, Q
Gärdets Squashhall	A, B, D, G, J, M, N, P	Centralbadet i Stockholm	A, B, C, J, K,
First Hotel Amaranten	B, G, J, K, M	Mockasinen träningskolan	A, B, F, G, J,
Hotell Terminus	B, D, J, K	Bad och babysimcenter	A, B, F, J, R
Trygg Hansa Försäkrings AB	A, B, D, J, K, N, P	Feel Good Medical AB	A, C, G, J, N, Q, K
Aspuddens Badhusförening	A, B C, D, E, F, G, J, K, N	Feel Good Medical AB	A, C, G, J, N, Q
Brf Hedenbacken Mindre 24	A, B, D, E, F, I, J, K	Immanuelskyrkan	A, G, J, N
Hotel Riesen	A, B C, E, J, M, N	Hela Kroppen Sjukgymnastik	G, J, K
Stiftelsen Röda Kors Hemmet	A, B, D, E, G, J, M	SISAB, Storkyrkoskolan	B, F, I, J, K, N, Q, R

3.4 Diskussion - bassängbad

Det kunde vid inspektionerna konstateras att utbildningsdagarna gett effekt. De verksamhetsutövare som deltagit hade en bättre egenkontroll än de som inte deltagit. Inspektioner vid bassängbad med bristfällig egenkontroll krävde tid för att ge råd om egenkontrollens uppbyggnad och omfattning. Vid dessa begränsades egenkontrollen oftast till att omfatta rutiner och journalföring för provtagning på badvatten.

I de fall ett utomstående serviceföretag anlitas av ägaren till anläggningen fanns ofta ett nedskrivet egenkontrollprogram med tillhörande dokumentation. Ett vanligt problem är att driftpersonal för bassängbadet i många fall inte kan påverka städningens omfattning, städmetoder eller val av städkemikalier då detta sköts av entreprenör alternativt annan del av organisationen.

Idrottsförvaltningen uppvisade ett relativt bättre egenkontrollarbete än andra verksamhetsutövare men fick påpekanden om brister i tre fall av fyra, t.ex. vad gäller kemikalieförvaring eller avsaknad av kemikalieförteckning.

Kommentarer till tabell 1:

- De flesta badanläggningarna har en bra provtagning och journalföring för vattenprover. Vidare har de flesta verksamheter införskaffat säkerhetsdatablad för riskklassificerade kemiska produkter och har en väl fungerande förebyggande legionellakontroll dvs. mätning av temperatur på ingående vatten och i varmvattenberedare. Likaså har städnivån visat sig vara nästan genomgående god vid anläggningarna.
- Största bristerna finns kring *hantering av kemiska produkter*. Säkerhetsdatablad finns men verksamhetsutövarna saknar kunskap och förståelse för § 7 i egenkontrollförordningen som anger att en kemikalieförteckning ska upprättas för riskklassificerade kemiska produkter (26 av 32 saknade detta). Det räckte inte med ett utbildningstillfälle.

Städkemikalier som använts i bassänghall, dusch- och omklädningsrum kan påverka badvattenkvaliteten på ett betydande sätt varför dessa måste väljas med omsorg. Se punkten om städning nedan. Därför bör även dessa ingå i en kemikalieförteckning.

Drygt hälften av verksamhetsutövarna hade bristfällig lagring av flytande farliga produkter som natriumhypoklorit och saltsyra. Det har t o m förekommit att dessa produkter lagrats i samma rum utan invallning. Blandas dessa produkter utvecklas klorgas, en mycket giftig gas. Enligt Socialstyrelsen inträffar 3 – 4 olyckor i Sverige varje år med klorgasutveckling till följd av bristfälliga lagringsrutiner.

- Egenkontrollförordningen (§ 4) ställer bl.a. krav på skriftligt *fastställd dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret* för de frågor som gäller badanläggningen. Ca 30 % saknade en sådan. En del tid vid inspektion gick till att förklara vikten av att en sådan organisatorisk genomlysning finns, särskilt när organisationen är svårgenomskådlig. Ett ex kan vara när anläggningen har en

ägare som hyr ut denna till företaget "x" som i sin tur hyr in entreprenör för driften. När inspektioner görs på dessa anläggningar kan i regel den driftansvarige inte peka ut var huvudansvaret för badanläggning, ventilation, kemikaliehantering, städning, energifrågor etc finns. Det är vanligt är att "chefs nivå" delegerar ansvaret till driftpersonal utan att ansvarsfrågan genomlysts tillräckligt, ex vem som ska ta ansvaret för om folk blir sjuka vid bad, om större investeringar behövs i anläggningen, om mer tid krävs för drift/övervakning etc. I projektet har vi därför skickat föreläggande till "ytterst" ansvarig och kopia till driftpersonal.

- Socialstyrelsens föreskrift för bassängbad och § 6 i egenkontrollförordningen ställer krav på *fortlöpande riskbedömning och att åtgärdsplan finns för allvarigare händelser*. Detta ska finnas skriftligt dokumenterat. Nästan hälften av bassänganläggningarna har inte genomfört en sådan riskbedömning och saknar strategi för hur de ska gå tillväga vid större problem. Det kan gälla s.k. fekala incidenter, höga bakteriehalter, utveckling av kloraminer i vattnet, kemikalieolyckor, glassplitter på botten etc.
- Ungefär en tredjedel av de besökta anläggningarna saknar grundläggande tekniska data för anläggningen, dvs. de vet inte vilket kapacitet reningsanläggningen har och vilken badbelastning bassängen tål. Vid vissa anläggningar har driftpersonal inte kvantifierat det genomsnittliga antalet badgäster. Vid inspektionerna har vi bett driftpersonalen söka rätt på alla nödvändiga data. I regel har detta gällt mindre anläggningar med måttlig belastning. Att ungefär lika stor andel har en otillräcklig journalföring för sin tekniska drift omöjliggör felsökning när väl problem uppstår till följd av rent tekniska driftorsaker.
- Driftpersonal saknar oftast insyn i hur städningen utförs i bassängrum, omklädnings- och duschrut samt toaletter. Oftast ansvarar de för rengöring av själva bassängen (bottendammsugning, storrengöringar, skvalprännor, utjämnings tankar etc). Problem kan uppstå om viktiga städmoment inte utförs tillräckligt frekvent och på bra sätt och om olämpliga städkemikalier och städmetoder används. Då ökar de hygieniska riskerna och risken för negativ påverkan på badvattenkvaliteten.

3.5 Plaskdammar - provtagningar 2005 - 2006

Resultaten av bakteriologiska prover från plaskdammarna under sommaren 2006 redovisas nedan tillsammans med resultaten från 2005. Vissa stadsdelar tog inga prover alls. För dessa stadsdelar finns endast ett resultat, Miljöförvaltningens stickprov.

Tabell 2. Provtagningsresultat för plaskdammar

Stadsdel	Antal	Plask- dammar	Prover 2005		Prover 2006	
			Totalt	ÖG	Totalt	ÖG
Bromma stadsdelsförvaltning	6		33	15	26	14
Enskede-Årsta stadsdelsförvaltning	5		24	4	29	3
Farsta stadsdelsförvaltning	4		22	3	20	2
Hägerstens stadsdelsförvaltning	3		19	6	18	2
Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning	2		12	7	7	2
Katarina-Sofia stadsdelsförvaltning	2		11	7	10	1
Kista stadsdelsförvaltning*	4		4	2	4	1
Kungsholmens stadsdelsförvaltning	3		21	6	20	10
Liljeholmens stadsdelsförvaltning	4		25	4	19	7
Normalms stadsdelsförvaltning	1		8	1	6	1
Rinkeby stadsdelsförvaltning*	2		2	0	2	0
Skarpnäck stadsdelsförvaltning	4		16	0	18	3
Skärholmens stadsdelsförvaltning	2		7	3	11	2
Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning	4**		11	6	12	2
Vantör stadsdelsförvaltning	1		6	0	5	2
Älvsjö stadsdelsförvaltning	2		10	3	11	4
Östermalms stadsdelsförvaltning	3**		23	4	11	6

ÖG över gränsvärde
* stadsdelar som inte tagit egna prover
** en plaskdamm avstängd för reparation sommaren 2006

3.6 Diskussion - plaskdammar

Eftersom de badande främst är små barn är det särskilt viktigt att vattnet i plaskdammarna är av god kvalitet. Barn är känsligare än vuxna för föroreningar i vattnet, dels pga. stor hudyta i förhållande till kroppsvolym, dels för att barn ofta sväljer badvatten under lek.

Färre än hälften av de inbjudna deltog vid utbildningstillfällena. Det beror enligt Miljöförvaltningen delvis på en missuppfattning om var ansvaret för egenkontrollen ligger enligt miljöbalken. Ett skäl som anfördes av företrädarna för stadsdelarna att inte delta vid utbildningsdagarna, var att de inte kände sig berörda. Eftersom entreprenörer anlitas för att sköta driften av plaskdammarna ansåg företrädarna för stadsdelarna att ansvaret för god egenkontroll låg på entreprenören. En slutsats som Miljöförvaltningen drar är att även upphandling av drift och skötsel kräver kunskap om kraven i miljöbalken.

Granskningen av provresultaten visar att rutiner för provtagning inte förbättrats mellan 2005 och 2006. Enligt råd från Miljöförvaltningen ska bakterieprover tas var 14:e dag. Vid otjänligt prov ska åtgärd och omprov göras omgående. Utbildningen innan sommaren har således varken förbättrat provtagningsfrekvens eller badvattenkvalitet vid stadens plaskdammar.

Av projektet framkommer att egenkontrollen för plaskdammar är generellt otillräcklig och behöver förbättras. Badvattenkvaliteten håller inte en hygieniskt godtagbar standard. Orsakerna till att det är svårt att uppnå en bra badvattenkvalitet är bl. a att anläggningarna har en liten vattenvolym, solpåverkan gör att desinfektionsmedel dunstar av tillsammans med vattnet och att anläggningarna kan bli utsatt för otillbörlig användning under framförallt nattetid då dessa inte är skyddade på samma sätt som inomhusbad. En del plaskdammar har otillräckligt installerad reningsteknik.

3.7 Framtida behov

Av de brister som uppdagats i egenkontrollen på de besökta anläggningarna drar Miljöförvaltningen slutsatsen att samtliga privata bassängbad behöver systemtillsyn enligt projektets modell, utbildning – inspektion - förelägganden. Vidare bör ytterligare några av Idrottsförvaltningens bassängbad besökas för att följa upp det system för egenkontroll de började tillämpa under 2005 – 2006.

De brister som uppdagats vid inspektionerna leder till slutsatsen att det behövs mer vägledning vad gäller kemikaliefrågor, både allmänt övergripande, och specifikt vad gäller t.ex. kemikalieförteckning, val av städkemikalier etc. Frukostseminarier skulle kunna anordnas eller skriftlig vägledning delges verksamhetsutövarna i direktutskick eller enbart via hemsidan.

När det gäller plaskdammar finns för vissa stadsdelar grundläggande problem - otillräcklig provtagning och avsaknad av åtgärdsstrategi vid dålig vattenkvalitet. Miljöförvaltningen bedömer att det finns ett behov av ytterligare kunskapshöjande insatser och att Miljöförvaltningen därefter inspekterar anläggningarna med inriktning kontroll av egenkontrollen.

4. Projektets måluppfyllnad

Projektmålet att ta fram en arbetsmodell för systemtillsyn på badanläggningar är helt uppfyllt. Detta är en mycket värdefull tillgång för framtiden och gör det enklare att gå vidare med arbetet att nå effektmålet; att uppnå höjd kompetens hos verksamhetsutövarna om egenkontroll enligt miljöbalken samt god hygien och god kemikaliehantering vid stadens alla bassängbadanläggningar.

För de besökta bassänganläggningarna kommer målet att höja kompetens hos verksamhetsutövarna om egenkontroll enligt miljöbalken samt god hygien och god kemikaliehantering vid stadens bassängbadanläggningar i stort sett att nås.

När det gäller plaskdammar är målet endast delvis nått pga. att färre än hälften av de berörda deltog vid utbildningsdagarna. Utbildningarna har inte lett till någon synbar förbättring av provtagningsrutinerna.